

PROFESSIONAL TRAINING OF SPECIALISTS IN THE DIMENSION OF NEW EDUCATIONAL REALITIES

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У ВИМІРІ НОВИХ ОСВІТНІХ РЕАЛІЙ

Ivanova O. S. **Іванова О. С.**

*Candidate of Philosophical Sciences,
Associate Professor, Associate professor of
the department Psychology, pedagogy and
linguistic didactics State University of
Intellectual Technologies and
Communication
Odesa, Ukraine*

*кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри психології, педагогіки
та лінгводидактики
Державного університету
інтелектуальних технологій і зв'язку
м. Одеса, Україна*

Зміни в освіті, свідками, учасниками і творцями яких ми є, спонукають до реорганізації усіх складових підвищення якості освітнього процесу. Своєю чергою, сучасний етап формування нових зовнішньополітичних та економічних векторів суспільства, інтеграція в європейське співтовариство, використання здобутків в освітній сфері провідних держав світу, реалізація основних положень сучасних нормативно-правових документів у сфері професійної підготовки молоді та перепідготовки кадрів спричиняють значні зміни у її системі, диктують принципово нові шляхи розвитку освітніх інституцій і формування особистості професіонала.

Заклади освіти як відкриті системи перебувають під впливом факторів зовнішнього середовища, частину якого вони й становлять, завдяки чому набувають якісно нових властивостей і примножують потенціал свого розвитку. Численні дослідження вказують на існування складної і нелінійної залежності освітньої підготовки й потенційного економічного зростання країни. На розвиток системи освіти кожної країни впливають також і фактори правового та політичного середовища, соціально-демографічні, економічні, науково-технічні, інноваційні чинники, її історикокультурна спадщина тощо. Відтак, у впровадженні інноваційного навчання, освітніх технологій, творчого компоненту та формуванні нового мислення провідна роль належить університетам. Це виявляється, зокрема, у поглибленні кооперації між університетами на вітчизняному та міжнародному рівнях у підготовці кваліфікованих фахівців для створення й раціонального використання інформаційних технологій у всіх сферах людської діяльності. В університетах запроваджено такі принципи випереджувальної освіти як фундаментальність та цілісність надання інформаційних знань,

індивідуалізація навчання, практичне спрямування знань, застосування у навчанні сучасних технологій, що, в свою чергу, сприятиме активізації міграції (мобільності) високоосвічених фахівців.

У свою чергу глобалізаційні процеси спричиняють переоцінку системи цінностей і формування нової моделі відносин, орієнтованої на усвідомлення самоцінності людини як рівнозначного суб'єкту навколишнього середовища і цивілізаційних відносин. Соціально-економічні і технологічні трансформації, швидке накопичення знанневого продукту, інноваційних технологій та їх продуцентів спричиняють перебудову промисловості, господарства, управління тощо, що змушує систему вищої освіти, незважаючи на її сталість і збереження традиційних цінностей, переорієнтуватись на виклики суспільства. На рівні культури глобалізаційні процеси виявляються в збільшенні стандартизованого всесвітнього ринку культурних послуг і товарів. Саме тому, говорячи про освіту, ми говоримо також і про освітні послуги, і про продуктивну силу.

Отож вища освіта набуває більшого соціального виміру, оскільки місія сучасних вищих навчальних закладів включає таку складову як ринок праці, що передбачає взаємодію рівня працедавця – заклад вищої освіти (ЗВО), розширює перелік соціономічних професій, регулюючи відношення «індивід – соціальна інституція». Ці професії передбачають володіння випускниками юридичними, соціологічними, психологічними компетентностями в загальному, організаційно-управлінською та конфліктологічною – на високому рівні впровадження в практичну діяльність, сформованим проектно-дослідницьким мисленням. Зазначене вище підтверджує співпрацю рівнів «соціальна інституція – соціальна інституція», «соціальна інституція – особистість», «особистість – особистість» в глобальному просторі.

Щодо надвітчизняного рівня, йдеться про наднаціональні корпорації, які створюють наднаціональну цивілізаційну силу, що прискорює глобалізаційні процеси через такі чинники як розвиток інтелекту, компетентностей та якостей людей. Наднаціональний рівень, на нашу думку, співмірний з ноосферизацією, яка передбачає, зокрема в сфері університетської освіти в контексті стратегічного планування сталого розвитку суспільства та людського розвитку формування критично-інноваційного потенціалу вишу та нового мислення людини в умовах університетської освіти, а це передбачає реагування на соціальні, економічні, наукові та культурні аспекти; формування глобальних знань для розв'язання глобальних проблем; розвиток критичного мислення та активної громадянської позиції; інформованість, відкритість та прозорість діяльності закладу в рамках його автономії. Значущим для розуміння позиції країни у глобалізованому світі є рівень розвитку людського капіталу як інтеграційного показника, який визначає

внутрішні можливості країни щодо продукування знання та його використання в промисловому і суспільному розвитку.

Таким чином, укладаються нові відносини між країнами, які продукують знання і країнами, які мають дефіцит знання – культурне протистояння глобалізму, оскільки передбачає культуру мислення, проєктування (прогнозування), модулювання, виробництва і застосування когнітивного креативного продукту. На рівні національному це протистояння виявляється в економічному, техніко-технологічному та інформаційно-комунікативному напрямках.

У зв'язку з вище зазначеним в Україні нагальним питанням є необхідність сформуванню нові стандарти життя, таку модель поведінки і добробуту, яка б давала можливості користуватися всіма благами цивілізації, бережливо ставитися до природи та її ресурсів, виховувати здорову, освічену і духовно багату людину. Одним з пріоритетних завдань у цьому, на нашу думку, є вдосконалення освітнього простору, який би відповідав потребам сьогодення, і водночас забезпечував такий розвиток освітньої сфери держави, який би мав власні переваги та досягнення. Цьому сприятиме формування людини з новим творчим інноваційним мисленням, яка могла б самовдосконалюватись, реалізовувати себе та генерувати конструктивні пропозиції з наступним їх втіленням у практичну професійну та суспільну діяльність.

Наука й освіта, продукуючи новітні технології, працюють на майбутнє, забезпечуючи фундаментальну наукову, загальнокультурну і практичну підготовку фахівців для всіх галузей економіки, культури, суспільного життя, беруть участь у розв'язанні невідкладних науково-технічних, соціальних, економічних завдань. Адже економічне піднесення країни зумовлене впровадженням у виробництво нових технологій, наявності висококваліфікованих кадрів. Тож, вища школа має постійно розв'язувати такі проблеми: підвищення якості викладання, організація освітнього процесу на науковій основі, оновлення змісту вищої освіти, впровадження ефективних технологій, організація навчання як неперервної науково-виробничої діяльності, створення навчально-науково-виробничих комплексів, входження України у трансконтинентальну систему комп'ютерної інформації тощо

Таким чином, нова культура мислення має складатися з таких компонентів: – інформаційно-організаційного, – духовно-морального, – мобільно-комунікаційного, – екологічного, що забезпечить формування інноваційної особистості, спроможної до самореалізації в умовах інформаційного суспільства, за якого вартує в умовах освітньої установи не передавати знання, які застарівають швидше, ніж в умовах індустріального суспільства, а навчити самостійно вчитися, що, в свою чергу, передбачає формування мислення нового типу.